

WYROK

Ł A C Z N Y

W I M I E N I U

R Z E C Z Y P O S P O L I T E J P O L S K I E J

dnia 31 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVI Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Michalski

Protokolant: prot. sąd. A. D.

przy udziale Bogusława Tupaja Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu, po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2014 r. sprawy z wniosku **T. K.(K.)**, s. H.i J.z d. B., ur. (...)w L., skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 17 lutego 2004 r. (sygn. akt **II K 369/03**), za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., popełnione w dniu 30 października 2003 r. – na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 2 oraz – na podst. art. 71 § 1 k.k. – 60 stawek dziennych grzywny licząc po 10,- zł każdą stawkę a także środki karne 2 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego w kwocie 300,- zł na cel wskazany w ustawie; przy czym postanowieniem b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 22 grudnia 2005 r. (sygn. II Ko 499/05) zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności a następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 sierpnia 2006 r. (sygn. V Wz 1606/06) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary pozbawienia wolności wyznaczając okres próby do dnia 29 sierpnia 2008 r.;
2. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 17 sierpnia 2005 r. (sygn. akt **II K 260/05**), za przestępstwo z art. 178a § 2 k.k. popełnione w dniu 5 maja 2005 r. – na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci 3 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;
3. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 30 czerwca 2010 r. (sygn. akt **II K 311/10**), za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 23 marca 2010 r. – na karę na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności a także środki karne: 5 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego w kwocie 500,- zł na cel wskazany w ustawie, przy czym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 lipca 2012 r. (sygn. akt II AKz 601/12) zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 maja 2012 r. (sygn. V Kow 1922/12) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary ustalając okres próby do dnia 18 lipca 2014 r.;
4. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 25 stycznia 2011 r. (sygn. akt **II K 764/10**), za przestępstwo art. 178a § 2 k.k. popełnione w dniu 31 sierpnia 2010 r. – na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci 8 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów, przy czym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 lipca 2012 r. (sygn. akt II AKz 601/12) zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 maja 2012 r. (sygn. V Kow 1922/12) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary ustalając okres próby do dnia 18 lipca 2014 r.;
5. Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 października 2012 r. (sygn. akt **XVI K 80/11**), za przestępstwo z art. 197 § 3 pkt 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k., popełnione w nocy z 27 na 28 listopada 2010 r. – na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

*****

I. na podst. art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzone skazanemu **T. K.**wyrokami:

- b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie o sygn. akt **II K 764/10** – (pkt 4) oraz
- Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 października 2012 r. w sprawie o sygn. akt **XVI K 80/11** (pkt 5),

jednostkowe kary pozbawienia wolności łączy i wymierza skazanemu karę łączną **3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;**

II. na podst. art. 63 § 1 k.k. zalicza skazanemu na poczet wymierzonej mu w pkt I kary łącznej pozbawienia wolności okres odbytej kary pozbawienia wolności w sprawach:

- b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu o sygn. II K 764/10 – okres **1 (jednego) roku pozbawienia wolności** z tytułu wymierzonej skazanemu tymże wyrokiem kary 1 roku pozbawienia wolności, z odbycia reszty której został warunkowo zwolniony, a w tym okres fatycznego odbywania kary w tej sprawie, tj. **od dnia 29 września 2011 r. do dnia 18 lipca 2012 r.,**
- Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. XVI K 80/11 – **od dnia 23 października 2013 r.;**

III. na podst. art. 572 k.p.k. w pozostałym zakresie postępowanie o wydanie wyroku łącznego **umarza;**

IV. na podst. art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia skazanego w całości od obowiązku zapłaty Skarbowi Państwa kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

/ Piotr Michalski /

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 3 kwietnia 2014 r. skazany T. K.wniósł o wydanie wyroku łącznego i „objęcie wszystkich odbytych kar podlegających wyrokowi łącznemu jak i tych, które procedurze nie podlegają”. Natomiast pismem z dnia 15 kwietnia 2014 r. (w sprawie o sygn. XVI K 66/14, którą połączono do wspólnego prowadzenia z niniejszą sprawą) obrońca skazanego wniósł o połączenie kar wymierzonych T. K.wyrokami: Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. XVI K 80/11 oraz Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu w sprawie o sygn. II K 764/10.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

T. K.został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

6. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 17 lutego 2004 r. (sygn. akt **II K 369/03**), za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., popełnione w dniu 30 października 2003 r. – na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 2 oraz – na podst. art. 71 § 1 k.k. – 60 stawek dziennych grzywny licząc po 10,- zł każdą stawkę a także środki karne 2 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego w kwocie 300,- zł na cel wskazany w ustawie; przy czym postanowieniem b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 22 grudnia 2005 r. (sygn. II Ko 499/05) zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności a następnie postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 29 sierpnia 2006 r. (sygn. V Wz 1606/06) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary pozbawienia wolności wyznaczając okres próby do dnia 29 sierpnia 2008 r.;

7. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 17 sierpnia 2005 r. (sygn. akt **II K 260/05**), za przestępstwo z art. 178a § 2 k.k. popełnione w dniu 5 maja 2005 r. – na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci 3 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;

8. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu z dnia 30 czerwca 2010 r. (sygn. akt **II K 311/10**), za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnione w dniu 23 marca 2010 r. – na

karę na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności a także środki karne: 5 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego w kwocie 500,- zł na cel wskazany w ustawie, przy czym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 lipca 2012 r. (sygn. akt II AKz 601/12) zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 maja 2012 r. (sygn. V Kow 1922/12) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary ustalając okres próby do dnia 18 lipca 2014 r.;

9. b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu z dnia 25 stycznia 2011 r. (sygn. akt **II K 764/10**), za przestępstwo art. 178a § 2 k.k. popełnione w dniu 31 sierpnia 2010 r. – na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz środek karny w postaci 8 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i rowerów, przy czym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 lipca 2012 r. (sygn. akt II AKz 601/12) zmieniającym postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 maja 2012 r. (sygn. V Kow 1922/12) udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary ustalając okres próby do dnia 18 lipca 2014 r.;

10. Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 października 2012 r. (sygn. akt **XVI K 80/11**), za przestępstwo z art. 197 § 3 pkt 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k., popełnione w nocy z 27 na 28 listopada 2010 r. – na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Skazany T. K. ma obecnie niespełna 45 lat, jest kawalerem i ma jedną córkę. Przed osadzeniem w zakładzie karnym mieszkał wraz z rodzicami oraz siostrą. Skazany posiada wykształcenie zawodowe i z zawodu jest ślusarzem. T. K. nie pracował jednak na stałe, a jedynie sporadycznie podejmował prace dorywcze a przy tym pomagał siostrze w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. W miejscu zamieszkania znany był jako osoba często spożywająca alkohol.

Aktualnie (od dnia 23 października 2013 r.) skazany odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym we W.. Karę odbywa w systemie zwykłym albowiem nie wyraził zgody na współdziałanie w realizacji indywidualnego programu oddziaływania. Dotychczasowe zachowanie skazanego oceniane jest jako stabilne i nie budzące zastrzeżeń. Wobec przełożonych T. K. przyjmuje postawy regulaminowe, prawidłowo układa relacje ze współosadzonymi, unika sytuacji konfliktowych. Jest spokojny, zdyscyplinowany, zainteresowany możliwie bezkolizyjnym odbyciem kary. Nie deklaruje przynależności do podkultury przestępczej jednak bezkrytycznie wypowiada się na temat popełnionych przez siebie przestępstw. Nie był do tej pory karany dyscyplinarnie, natomiast trzykrotnie nagradzono go regulaminowo. Czas wolny spędza na oglądaniu telewizji, utrzymuje stały kontakt z rodziną.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a ujawnionych na rozprawie w dniu 29 listopada 2013 r. w postaci: wniosku skazanego o wydanie wyroku łącznego (k. 1-2), danych o karalności (k. 12-14, 90-92), opinii o skazanym z Zakładu karnego we W. wraz z wykazem okresów odbywania kar pozbawienia wolności (k. 25-28, 80-85, 93-96), oraz akt spraw: Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. XVI K 80/11 oraz b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu o sygn. II K 369/03, II K 260/05, II K 311/10 i II K 764/10 wraz z dokumentacją wykonawczą Wp i Kd.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy pozostawały całkowicie bezsporne i wynikały ze wskazanych powyżej dokumentów, których wiarygodność i prawdziwość danych w nich zawartych nie zostały przez żadną ze stron zakwestionowane, a i Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw, by uczynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż na skutek wejścia w dniu 8 czerwca 2010 r. w życie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 98, poz. 625) zmianie uległy przepisy Kodeksu karnego normujące zasady orzekania kar łącznych, w tym wyrokiem łącznym. Sąd Okręgowy musiał więc rozważyć, jaki stan prawny winien znaleźć zastosowanie w sprawie skazanego T. K.. Część popełnionych przez niego przestępstw, za które wymierzono kary, co do których Sąd się wypowiadał w niniejszym postępowaniu miały miejsce bowiem przed dniem 8 czerwca 2010 r., a część po tej dacie, podobnie wyroki, którymi T. K. został skazany za te przestępstwa, jak i sam wyrok łączny – część z nich zapadły przed 8 czerwca 2010 r., a część już po tej dacie.

W tym celu należało najpierw ustalić normę prawa intertemporalnego rozstrzygającą tę sytuację, a następnie normę tę zastosować.

Zgodnie z art. 12 wymienionej wyżej ustawy nowelizacyjnej, w razie wątpliwości, czy stosować przepisy dotychczasowe, czy przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy nowe. Równocześnie według art. 4 § 1 k.k., jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawy. Powstało zatem pytanie, który z wymienionych przepisów statuuje normę właściwą dla rozstrzygnięcia kwestii intertemporalnej w sprawie T. K.. Pomimo, iż przepis art. 12 ustawy nowelizacyjnej zdaje się na pozór być przepisem normującym wszelkie problemy intertemporalne zrodzone na tle wejścia w życie tejże ustawy, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż zakres jego zastosowania nie obejmuje kwestii materialnoprawnych.

Prawo karne, zarówno materialne, jak i procesowe, stanowi wyodrębnioną z systemu prawa gałąź i rządzi się swoimi autonomicznymi rozwiązaniami, również w odniesieniu do problematyki międzyczasowej. Zasadą jest, że zmiana przepisów prawa materialnego po popełnieniu czynu karalnego przez sprawcę nie może prowadzić do oceny tego czynu oraz orzeczenia o jego odpowiedzialności za tenże czyn w sposób mniej korzystny, aniżeli miałyby to miejsce, gdyby czyn ten został osądzony pod rządami przepisów obowiązujących w dacie jego popełnienia. Reguła ta – jakkolwiek wyrażona także w art. 4 § 1 k.k. – wynika z gwarancyjnej funkcji prawa karnego, która polega na jasnym określeniu jakie czyny są zabronione i jakie grożą sankcje za ich popełnienie. Nikt nie może za swój czyn ponieść sankcji surowszych, aniżeli te z jakimi powinien się liczyć w chwili jego popełnienia. Prawo karne nie może bowiem działać wstecz. A zatem naczelną i niekwestionowaną zasadą, zgodnie z którą należy stosować prawo nowe, jako z założenia lepsze, musi na gruncie prawa karnego materialnego ulec w sytuacji, gdyby prawo dotychczasowe okazało się dla sprawcy korzystniejsze, czyli względniejsze. Zgoła odmiennie sytuacja ta przedstawia się w razie nowelizacji prawa procesowego. Obowiązuje tutaj zasada „chwytania sprawy w locie”, zgodnie z którą prawo nowe stosuje się od razu, chyba że przepis wyraźnie przewiduje odmienne rozwiązanie. Nie ma tu zatem miejsca dla oceny, czy nowa ustawa jest bardziej czy też mniej korzystna dla oskarżonego. Stosuje się ustawę nową, a starą jedynie wówczas, gdy wynika to z wyraźnego nakazu zawartego w przepisie intertemporalnym, wskazującym na konkretne okoliczności jej zastosowania. Kryterium korzyści ustawy dotychczasowej lub nowej nie odgrywa tutaj więc żadnej roli.

Analiza przepisów art. 10, 11 i 12 ustawy nowelizacyjnej prowadzi do wniosku, iż przepisy te dotyczą uregulowań o charakterze wyłącznie procesowym. Ich konstrukcja i struktura odpowiada bowiem modelowi opisanemu powyżej, właściwemu regulacjom intertemporalnym w odniesieniu do przepisów proceduralnych. Przepisy art. 10 i 11 ustawy dopuszczają stosowanie ustawy dawnej, ale nie na skutek oceny jej korzystności dla oskarżonego, lecz w ściśle wskazanych przypadkach o charakterze procesowym. Z kolei z art. 12 ustawy wprost nie wynika wprowadzenie, czy jego zakresem zastosowania objęto tylko przepisy proceduralne, czy również materialnoprawne, jednak za tą pierwszą jego interpretacją przemawiają dwa argumenty. Po pierwsze, przepis ten usytuowany jest po dwóch przepisach o charakterze proceduralnym i jego treść stanowi dopełnienie oraz kontynuację myśli wyrażonych w dwóch poprzedzających. Po drugie, w jego treści w żaden sposób nie wskazano, by miał on zastosowanie do kwestii międzyczasowych na gruncie prawa materialnego, chociaż – gdyby takie właśnie było zamierzenie ustawodawcy – wskazanie to niewątpliwie powinno mieć miejsce. Nie można bowiem nie zauważyć, iż kwestie intertemporalne na gruncie uregulowań z zakresu prawa materialnego cały czas pozostają w zakresie zastosowania art. 4 k.k. Niewątpliwie świadom tego racjonalny ustawodawca, chcąc wyłączyć działanie tego przepisu, musiałby uczynić to wyraźnie. Przepis ten znajduje bowiem swe oparcie w jednej z generalnych, naczelnych zasad prawa karnego. Oznacza to więc, że prosty zabieg polegający na uregulowaniu podlegającej mu kwestii w innej ustawie w sposób enigmatyczny i rodzący wątpliwości nie mógłby skutkować wykładnią prowadzącą do wyłączenia materii nowej ustawy spod jego zakresu. Wykładnia pozajęzykowa przepisu prawa nie może bowiem nigdy doprowadzić do rezultatu sprzecznego z wykładnią językową – zgodną z naczelną zasadą danej gałęzi prawa.

Za przyjęciem, iż rozstrzygnięcie powstałego w niniejszej sprawie problemu intertemporalnego powinno nastąpić w oparciu o art. 4 § 1 k.k., a nie art. 12 ustawy nowelizacyjnej, przemawia też ugruntowana w orzecznictwie wykładnia tego pierwszego (i to jeszcze w czasie obowiązywania Kodeksu karnego z 1969 r.), zgodnie z którą ma

on niewątpliwie zastosowanie także w sytuacjach orzekania o karze łącznej, również w wyroku łącznym. Stanowisko takie zaprezentował Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 lutego 1995 r. w sprawie o sygn. II KRN 2/95 (OSNKW z 1995 r., z. 3-4, poz. 17), w którym stwierdził, iż „niezależnie od stosowanej przez sąd wydający wyrok łączny zasady kształtowania kary łącznej (absorpcji całkowitej, częściowej czy też kumulacji), sąd ten – w tym zakresie – na nowo dokonuje aktu wymiaru kary zwanej w tym wypadku karą łączną. Zatem winien z jednej strony respektować prawomocność "łączonych" wyroków (i dlatego też nie wolno mu w tym trybie dokonywać korekt w zakresie wymiaru kar orzeczonych za poszczególne czyny prawomocnie osądzone), ale z drugiej strony również ewentualną zmianę stanu prawnego, jeśli zmiana ta dotyczy na nowo kształtowanych – w myśl reguł wyznaczonych w art. 67-71 k.k. – składników wymiaru kary i jest to zmiana korzystna dla oskarżonego (np. korzystniejsze tzw. przeliczniki, wyższy próg wymagany dla orzeczenia kary zastępczej)”. Pogląd ten Sąd Okręgowy w Poznaniu podziela. Wymierzanie kary łącznej w wyroku łącznym jest niewątpliwie orzekaniem o odpowiedzialności karnej za przestępstwa. W art. 4 § 1 k.k. nie ma zaś mowy o orzekaniu o sprawstwie i winie, ale po prostu o orzekaniu. Nie ulega więc wątpliwości, że zakresem jego zastosowania zostało objęte każde orzekanie o odpowiedzialności karnej za przestępstwo, także w zakresie kary przy wydawaniu wyroku łącznego.

Takie też stanowisko wynika zresztą wprost z najnowszej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych. Tak więc w wyroku z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie o sygn. V KK 364/12 (LEX nr 1231661) Sąd Najwyższy stwierdził wprost, iż „kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego i w związku z tym należy rozpatrywać ją w płaszczyźnie art. 4 § 1 k.k. Możliwość wymierzenia kary łącznej w wyroku łącznym na podstawie art. 89 § 1a k.k., zgodnie z regułą prawa temporalnego zawartą w art. 4 § 1 k.k., dotyczy skazań za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania popełnione po dniu 7 czerwca 2010 r.”. W ten sam sposób wypowiedział się również Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 22 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. V KK 290/12 (LEX 1228653), z dnia 12 września 2012 r. w sprawie o sygn. V KK 85/12 (LEX nr 1220975), z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. IV KK 171/11 (LEX nr 1044052), z dnia 12 października 2011 r. w sprawie o sygn. V KK 275/11 (LEX nr 1044078) i z dnia 15 czerwca 2011 r. w sprawie o sygn. II KK 108/11 (LEX nr 847137), a także Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. II AKa 234/12 (LEX 1246772).

Powyższa argumentacja potwierdza pogląd, że w kwestiach intertemporalnych z zakresu wymierzania kary łącznej stosuje się art. 4 § 1 k.k. Skoro bowiem przedmiotem postępowania w tej kwestii jest również odpowiedzialność karna (tyle, że łączna), to orzekanie o karze łącznej niewątpliwie znajduje się w zakresie zastosowania wynikającej z art. 4 § 1 k.k. normy.

Jednocześnie zauważyć należy, iż nie jest spornym, że nie przełamuje zasady jednolitości stanu prawnego sytuacja, w której do dwóch przestępstw osądzanych w jednym wyroku stosuje się dwa odrębnie określone stany prawne. Wystarczy przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 24 maja 1995 r. w sprawie o sygn. I KZP 12/95 (Wokanda z 1995 r., z. 8, poz. 17), który stwierdził, iż „przepis art. 2 § 1 k.k. (z 1969 r., obecnie art. 4 § 1 k.k. – przyp. SO) odnosi się tylko do czynów popełnionych, pomiędzy dwoma ustawami (lub więcej), a nie do sytuacji, gdy jeden z czynów został popełniony pod rządami ustawy starej, a inny (lub inne) pod rządami ustawy nowej. Nie budzi wątpliwości, iż pierwszy z tych czynów musi zostać oceniony pod kątem widzenia ustawy względniejszej, następny zaś wyłącznie – ustawy nowej. Nie ma żadnego powodu, aby zasadę tę zmieniać tylko dlatego, że in concreto zachodzi konieczność wymierzenia kary łącznej”. Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie o sygn. II AKa 2/99 (KZS z 1999 r., z. 3, poz. 13), stwierdzając, iż „nie jest sprzeczne z zasadą jednolitości stosowania prawa, gdy do jednego z czynów oskarżonego w tej samej sprawie stosuje się ustawę nową, a do innego czynu tego samego sprawcy – ustawę dawną. Połączenie w jednym postępowaniu oskarżenia o kilka czynów jest bowiem zabiegiem organizacyjnym, choć opartym o głębsze uzasadnienie, podobnym do wyrokowania łącznego. Jednolitość stosowania ustawy oznacza, że orzekając o tym samym oskarżeniu (czynie) stosowało się będzie przepisy tej samej ustawy, to jest stan prawny z tej samej daty, w zasadzie z daty wyrokowania, o ile nie zajdą powody do stosowania ustawy dawnej”. W ocenie Sądu Okręgowego powyższe stanowisko znajduje swe uzasadnienie w tym, że kwestia odpowiedzialności karnej oskarżonego za każdy z

czynów stanowi odrębny przedmiot toczzonego przeciw niemu postępowania. O każdy z tych czynów mogłoby przecież toczyć się odrębne postępowanie.

Dlatego też reasumując, Sąd orzekł w oparciu o stan prawny sprzed nowelizacji kodeksu karnego, która weszła w życie w dniu 8 czerwca 2010 r.

*****

Zastrzec na wstępie trzeba, iż celem postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego jest nie tyle polepszenie sytuacji skazanego, ale jej – co wymaga stanowczego podkreślenia – uporządkowanie. To zaś, czy lub w jakim zakresie wymiar orzeczonej kary łącznej będzie skutkiem absorpcji kar mniej surowych przez najsurowszą albo skutkiem kumulacji wszystkich podlegających łączeniu kar jednostkowych zależy od okoliczności, o których poniżej. Godzi się bowiem wyjaśnić, iż nie można zgodzić się z poglądem, że interes ten polega na orzekaniu kary łącznej w sposób maksymalnie korzystny dla skazanego.

Zgodnie zatem z treścią art. 85 k.k., w zbiegu realnym pozostają przestępstwa popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z nich i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu.

W sprawie niniejszej rozstrzygnięciu podlegała wpierw jeszcze jednak kwestia dotycząca skazania wyrokiem b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K 764/10. W sprawie tej bowiem T. K. został skazany za występki określony w art. 178a § 2 k.k., który to czyn – ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz.1247) uległ kontrawencjonalizacji i w chwili obecnej stanowi wykroczenie.

Jakkolwiek zatem w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygn. I KIZP 3/14 (OSNKW z 2014 r., z. 6, poz. 44) Sąd Najwyższy wskazał, iż „przepis art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247) ma zastosowanie także w sytuacji orzeczenia podlegającej wykonaniu kary łącznej, obejmującej karę pozbawienia wolności wymierzoną za przestępstwo, stanowiące według tej ustawy wykroczenie”, Sąd Okręgowy orzekający w niniejszym składzie w pełni podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 lipca 2014 r. (sygn. II Akz 241/14), którym uchylono postanowienie o umorzeniu postępowania o wydanie wyroku łącznego jakie zapadło w niniejszej sprawie, iż konieczność ewentualnego orzekania o kontrawencjonalizacji kary pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu w sprawie o sygn. II K 764/10 zaktualizują się dopiero po uprawomocnieniu się ewentualnego wyroku łącznego jeśli taki zapadnie. Jak podniósł to bowiem Sąd Apelacyjny – z czym Sąd Okręgowy orzekający w niniejszej sprawie całkowicie się zgadza – „będą to czynności dotyczące dopiero prawomocnego wyroku łącznego” i „nie można więc jedynie z tego powodu a priori wykluczyć orzeczenia wyroku łącznego albowiem kwestia jego wykonania jest wtórna wobec kwestii jego prawomocnego orzeczenia”.

Podzielając zatem pogląd Sądu Apelacyjnego w Poznaniu Sąd Okręgowy orzekający w niniejszym składzie, odmiennie od Sądu, który umorzył pierwotnie postępowanie o wydanie wyroku łącznego, uznał, iż na czas orzekania w przedmiocie wyroku łącznego T. K. nadal pozostawał skazanym za przestępstwo z art. 178a § 2 k.k. i to na karę 1 roku pozbawienia wolności. W tej sytuacji zatem skazanie owym wyrokiem jak najbardziej uwzględnił dokonując oceny czy pomiędzy poszczególnymi skazaniami T. K. zachodził związek o jakim mowa w art. 85 k.k.

Biorąc powyższe pod uwagę i analizując wyroki wydane wobec T. K. Sąd Okręgowy ustalił występowanie jednego zbiegu realnych przestępstw i to w odniesieniu do kar pozbawienia wolności.

Zbieg ów zatem dotyczył skazań wyrokami:

- b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomysłu z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K 764/10 (pkt 4) oraz

- Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 26 października 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 80/11 (pkt 5)

Wszystkich przestępstw będących przedmiotem rozpoznania w tych sprawach skazany dopuścił się bowiem przed dniem 25 stycznia 2011 r., kiedy to zapadł wyrok w sprawie b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu w sprawie o sygn. akt II K 764/10 (pkt 4), który należy traktować jako kolejny „pierwszy” wyrok w rozumieniu art. 85 § 1 k.k.

Niemożliwym bowiem było połączenie – jak domagał się tego sam skazany w swoim wniosku – wszystkich kar wymierzonych mu we wszystkich sprawach, w których zapadły wyroki skazujące wobec niego.

W przypadku pierwszych trzech skazań wynika to w sposób ewidentny z porównania dat wyroków opisanych na wstępie niniejszego uzasadnienia oraz dat przestępstw, których skazany się dopuścił, a które były przedmiotem osądu w poszczególnych tych sprawach. Zawsze bowiem w tych przypadkach, kolejnych przestępstw będących przedmiotem rozpoznania w kolejnych sprawach prowadzonych przeciwko T. K., skazany dopuszczał się już po tym, jak w poprzednio prowadzonej sprawie zapadł wyrok. Z tych samych względów nie podlegały łączeniu także wszystkie kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu wszystkimi wyrokami jakie zapadły wobec T. K. w jedną karę łączną. I to wynika to w sposób ewidentny z porównania dat wyroków opisanych na wstępie niniejszego uzasadnienia oraz dat przestępstw, których skazany się dopuścił, a które były przedmiotem osądu w poszczególnych sprawach. Dlatego też Sąd Okręgowy postępowanie w tym zakresie na podst. art. 572 k.p.k. umorzył.

Orzekając zatem karę łączną pozbawienia wolności za zbiegające się przestępstwa pozostające w trzecim z opisanych zbiegów Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż „przy wymiarze kar łącznych nie bierze się pod uwagę okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kary za poszczególne przestępstwa. Te bowiem podlegają odmiennym zasadom, w szczególności ocenie stopnia winy. Gdyby okoliczności te uwzględnić ponownie przy wymiarze kar łącznych, prowadziłoby to do ponownego sądzenia za czyny już osądzone, do ukrytego weryfikowania rzeczy osądzonej, a więc do postąpienia sprzecznego z zakazem ponownego sądzenia. Przy wymiarze kar łącznych bierze się pod uwagę jedynie stopień związku między poszczególnymi przestępstwami, ich łączność przedmiotową i podmiotową. Im związek ten jest ściślejszy, tym bardziej przeważa absorbowanie poszczególnych kar, im luźniejszy – ich kumulacja, to jest sumowanie” (tak: Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 lipca 1995 r. w sprawie o sygn. II AKr 184/95, opubl. w Prok. i Pr. – wkł. z 1996 r., z. 2-3, poz. 16). Równocześnie jednak obowiązkiem Sądu orzekającego w sprawie o wydanie wyroku łącznego jest nadto „...rozważenie okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków, a które przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej” (tak: Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 kwietnia 1994 r. w sprawie o sygn. II AKr 26/94, opubl. w KZS z 1994 r., z. 5, poz. 14). Jak zauważył to bowiem Sąd Apelacyjny w Gdańsku, „zasada absorpcji kar przy wymierzaniu kary łącznej winna być stosowana tam, gdzie pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi bliski związek podmiotowy i przedmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych, jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy” (uzasadnienie wyroku z dnia 23 stycznia 1997 r. w sprawie o sygn. II AKa 321/96, opubl. w Prok. i Pr. – wkł. z 1997 r., z. 7-8, poz. 19).

Przedstawione stanowisko nie straciło nic na aktualności w obowiązującym stanie prawnym. Potwierdził je m. in. Sąd Apelacyjny w Katowicach, który w uzasadnieniu swego wyroku z dnia 14 września 2006 r. w sprawie o sygn. II AKa 244/06 (LEX nr 217093), stwierdził, że „przy wymierzaniu kary łącznej zastosowanie zasady pełnej absorpcji nie jest żadnym obowiązkiem sądu orzekającego czy też punktem wyjścia przy dokonywaniu prawidłowej oceny wymiaru kary łącznej. Wydając wyrok łączny, sąd orzekający nie jest także uprawniony do ponownego rozważenia tych samych okoliczności, które legły u podstaw wymiaru kar w poprzednio osądzonych sprawach, lecz powinien rozważyć przede wszystkim, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono te kary, istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, czy też związek ten jest dość odległy lub w ogóle go brak, a ponadto winien rozważyć okoliczności, które już po wydaniu poprzednich wyroków zaistniały i przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej”.

Wymierzając zatem karę łączną pozbawienia wolności Sąd Okręgowy jakkolwiek miał na względzie to, iż T. K. został skazany za dwa przestępstwa zasadniczo różne rodzajowo co winno przemawiać za zastosowaniem zasady kumulacji i do tego był już pięciokrotnie karany a części przestępstw dopuścił się już po tym jak odbył karę pozbawienia wolności wcześniej wymierzone co również winno przemawiać za większym stosowaniem zasady kumulacji, to jednak określając wysokość kary łącznej w całości zastosował wobec skazanego zasadę absorpcji. Sąd uznał bowiem z jednej strony, iż w sprawie występuje szereg okoliczności już samych w sobie przemawiających za zastosowaniem zasady absorpcji, a to, że skazany przestępstw, za które wymierzono mu kary podlegające łączeniu dopuścił się w stosunkowo krótkim okresie czasu a przy tym, iż jakkolwiek do popełnionych przez siebie przestępstw odnosi się mało krytycznie, to jednak jego zachowanie w jednostce penitencjarnej uznać należy za bardzo dobre – skazany nie był karany dyscyplinarnie, był natomiast nagradzany. Prawidłowo kształtuje swoje relacje w stosunku do przełożonych i współosadzonych nie stwarzających żadnych kłopotów natury wychowawczej. Nader wszystko jednak Sąd miał na uwadze to, iż czyn, za który T. K. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu w sprawie o sygn. akt II K 764/10 – ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz.1247) uległ kontrawencjonalizacji i w chwili obecnej stanowi wykroczenie. Sam ustawodawca zatem przyjął, iż szkodliwość społeczna tego czynu nie jest tak wysoka jak przyjmowano to przed nowelizacją kodeksu karnego i w ocenie Sądu wystarczającym dla procesu resocjalizacji skazanego będzie odbycie przez niego kary w wymiarze najsurowszej z jednostkowych kar mu wymierzonych na co wskazują właśnie opisane w opinii z Zakładu Karnego we W. wnioski dotyczące zachowania się skazanego w tej jednostce penitencjarnej i postępach jego resocjalizacji.

Tak więc reasumując orzekając karę łączną pozbawienia wolności Sąd mógł orzec karę w granicach od 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (kara najsurowsza – orzeczona w sprawie o sygn. XVI K 80/11) do 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar) a wymierzył karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Jak widać zatem, jak już o tym wspomniano, kształtując swe orzeczenie o karze łącznej Sąd w pełni kierował się zasadą absorpcji.

Wreszcie Sąd zaliczył skazanemu na poczet wymierzonej mu kary łącznej pozbawienia wolności odbyte już kary w sprawach, w których jednostkowe kary uległy połączeniu. I tak Sąd zaliczył skazanemu okresy odbytej kary pozbawienia wolności w sprawie b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu o sygn. II K 764/10, tj. okres 1 roku pozbawienia wolności z tytułu wymierzonej mu tymże wyrokiem kary 1 roku pozbawienia wolności, z odbycia której został warunkowo przedterminowo zwolniony, a w tym okres faktycznego odbywania kary w tej sprawie, tj. od dnia 29 września 2011 r. do dnia 18 lipca 2012 r. oraz Sądu Okręgowego w Poznaniu o sygn. XVI K 80/11 i to od dnia 23 października 2013 r. (skazany aktualnie karę tą odbywa).

Sąd pragnie przy tym zastrzec, iż przypadku kary 1 roku pozbawienia wolności wymierzonej wyrokiem b. Sądu Rejonowego w Nowym Tomyślu o sygn. akt II K 764/10, Sąd zaliczył skazanemu na poczet kary łącznej nie tylko okres faktycznie odbywanej przez niego kary pozbawienia wolności, tj. od dnia 29 września 2011 r. do dnia 18 lipca 2012 r. lecz pełen okres 1 roku odpowiadający wysokości wymierzonej kary. W sprawie tej bowiem – na co zwracano uwagę w pierwszej części uzasadnienia – udzielono skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia od odbycia reszty kary, które to nie zostało odwołane. Zgodnie z przyjętą linią orzecniczą zaś w takim przypadku „kara pozbawienia wolności uznana za odbytą w rozumieniu art. 82 k.k. podlega zaliczeniu w całości - na podstawie art. 577 k.p.k. - na poczet kary tego rodzaju orzekanej w wyroku łącznym obejmującym skazanie na karę, z której wykonania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony.” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 2010 r. w sprawie o sygn. IV KK 28/10, opubl. w Lex nr 583901, por. także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie I KZP 30/04, opubl. w OSNKW z 2005 r., z. 1, poz. 2, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 sierpnia 2009 r. w sprawie o sygn. II Akz 361/09, opubl. w Lex nr 523967).

Jakkolwiek przy tym w chwili obecnej w art. 82 § 2 k.k. ustawodawca wprowadził zastrzeżenie, iż w przypadku objęcia wyrokiem łącznym kary, z której odbywania skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony, na poczet orzeczonej kary łącznej zalicza się jedynie okres faktycznego odbywania kary, to jednak i w tym miejscu Sąd odwołuje się do poczynionych przez siebie wywodów w drugiej części uzasadnienia w kwestii intertemporalności przepisów

uznając, iż i w tym zakresie stosować będzie wobec skazanego kodeks karny, a w tym również art. 82 k.k. w treści sprzed nowelizacji kodeksu karnego ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1431).

Reasumując, mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy orzekł jak w punktach I – III sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w punkcie IV wyroku i na podst. art. 624 § 1 k.p.k., biorąc pod uwagę sytuację majątkową skazanego, zwolnił go od obowiązku zapłaty Skarbowi Państwa kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

/ Piotr Michalski /